

Зізаній Лаўрэнцій (?—1634)

Асноўныя напрамкі дзейнасці Лаўрэнція
Зізанія:

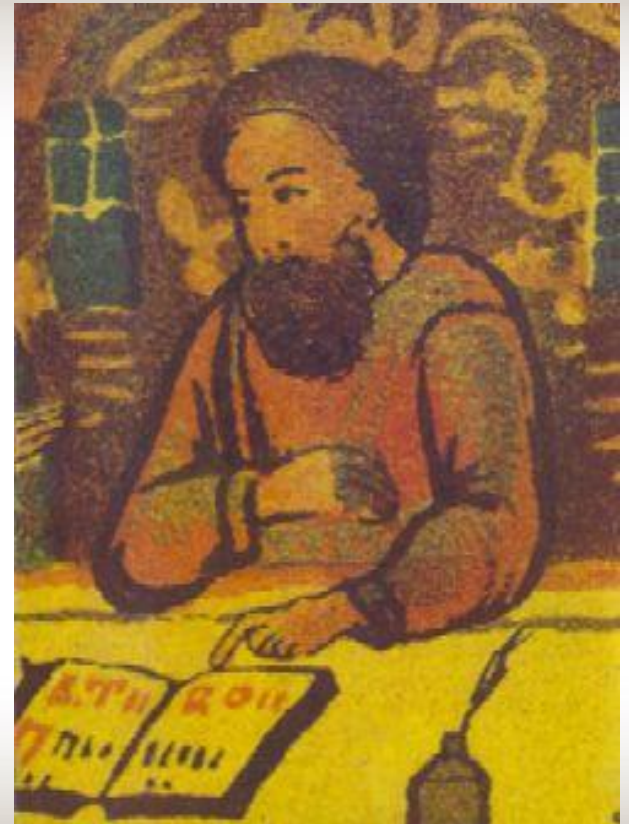
**Беларускі
педагог-
гуманіст**

**Царкоўны
дзеяч**

**Мовавед,
перакладчык**

Біяграфічныя звесткі

Паводле адных звестак паходзіў з дробнамааянтковай шляхты Троцкага ваяводства, паводле другіх — з мястэчка Тустынь на Валыні. Адукацыю атрымаў у Астрожскай школе на Валыні. Працаваў настаўнікам царкоўнаславянскай і грэчаскай моў у Львоўскай (да 1592), Брэсцкай (1592—1595), Віленскай (1595—1597) брацкіх школах.

Працы Лаўрэнція Зізанія:

Вільня, 1596г

1620—23, Кіеў

Вільня, 1596г

«Лексис, сиречь
речения, въкратъце
събраньны и из
словенскаго языка на
простый рускій
діялектъ
истолъкованы»

«Катэхізіс Вялікі»

«Грамматика словенска
съвершеннаго искусства
сьми частей слова, и иных
нуждных. Ново
съставленна
Л.(Лаўрэнціем) Z.
(Зізанием)»

«Лексіс»

Друкаваная лексікаграфічная праца тлумачальна-перакладнога тыпу.

Колькасць змешчаных слоў

У рээстравай частцы слоўніка 1061 слова.

У тлумачальнай – больш за 2 тыс. слоў.

«Лексіс»

Рэстравыя словы
размешчаны ў
алфавітным парадку.

- Тыпы слоў у слоўніку:
- ✓Кніжная лексіка
  - ✓Бытавая лексіка
  - ✓Царкоўныя выразы
  - ✓Абстрактныя паняцці

Змяшчае словы з народных гаворак!

«Лексіс»

“Лексіс...” меў для свайго часу вялікае практычнае значэнне: тагачасныя пісьменнікі мелі багаты матэрыял для выбару патрэбнага слова – кніжнага або жывога народнага.

«Катэхізіс» Л.Зізанія

«Катэхізіс Вялікі»

Догматы
праваслаўя ў
пытаннях і
адказах.

Гістарычныя
сведкі

Веды аб
прыродазнаўст
ве, астраноміі і
іншых навуках.

«Граматыка» Л.Зізанія

Тытульны ліст
«Граматыкі»

«Граматыка» Л.Зізанія

«Граматыка» складаецца з чатырох частак:

Арфаграфія

Этымалогія

Прасодыя

Сінтаксіс

«Граматыка» Л.Зізанія

*У «Арфаграфіі» апісаны літары,
якія падзелены на галосныя і
зычныя...*

«Граматыка» Л.Зізанія

*У “Прасодыі” падрабязна
разглядаюцца асаблівасці
націску і яго віды.*

«Граматыка» Л.Зізанія

У трэцяй частцы “Этымалогія” Л. Зізаній выдзяляе восем часцін мовы: “различие, имя, местоимя, глагол, причастие, предлог, наречие, союз”.

«Граматыка» Л.Зізанія

*“Граматыка...” Л.Зізанія адыграла
важную ролю ў развіцці беларускай мовы.
Яна была шырока распаўсюджаным
падручнікам у Беларусі, Літве, на
Украіне і ў Расіі.*